

ת"פ 19373/03/21 - מדינת ישראל נגד פלונית

בית משפט השלום בנצרת

ת"פ 19373-03-21 מדינת ישראל נ' פלונית(עציר)
תיק חיצוני: 265538/2021

בפני	כבוד השופטת רות שפילברג כהן
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
הנאשמת	פלונית

החלטה

1. הנאשמת עומדת לדין בגין עבירות תקיפה ואיומים, במספר מקרים, כנגד אחותה.

2. הצדדים מסכימים כי יש לזכות את הנאשמת, ולהפסיק את ההליכים נגדה, וזאת לפי חוות דעת פסיכיאטרית, לפיה, בעת שביצעה את המעשים, לא הייתה הנאשמת כשירה לעמוד לדין על רקע מחלת נפש בה היא חולה. הנאשמת אישרה כי אכן עשתה את המעשים המיוחסים לה.

המחלוקת בין הצדדים הנה בשאלת הצו שניתן לגבי הנאשמת. המאשימה עותרת לצו אשפוז פסיכיאטרי, ואילו ב"כ הנאשמת טוענת כי יש להסתפק בצו לטיפול מרפאתי כפוי, בהתאם להמלצה שבחוות הדעת.

כתב האישום ורקע

3. בהתאם לכתב האישום, שהוגש ביום 9/3/21, מתגוררת הנאשמת, ילידת 1993, עם אחותה בXXXXX.

ביום 27/2/21 בביתן של הנאשמת ואחותה, ניגשה הנאשמת לאחותה, ביקשה ממנה לפתוח את פיה, וכשאחותה סירבה, תקפה אותה, כך שהחזיקה בפניה באופן בו הפה פתוח, והכניסה לפיה של האחות כפית עם פלפל חריף. כתוצאה מכך האחות הקיאה.

הנאשמת המשיכה ותקפה את אחותה, משכה בשיער ראשה, הכתה אותה בידיה, דחפה אותה ולחצה על צווארה.

אחותה של הנאשמת יצאה מהבית, והנאשמת יצאה בעקבותיה, לקחה גומייה שהייתה בראשה של האחות, ותקפה אותה בכך שהניחה את הגומייה על צווארה של המתלוננת, ומשכה את הגומייה בשתי ידיה. תוך כך איימה הנאשמת על אחותה ואמרה לה: "בפעם הבאה אני שמה לך סכין".

במקרה נוסף, מיום 6/3/21, ישנה אחותה של הנאשמת על המיטה בסלון הבית. הנאשמת נגעה בשיערה של האחות וזו התעוררה משנתה והתיישבה על המיטה, ואז תקפה אותה הנאשמת בכך שאחזה בידיה סביב צווארה של אחותה ולחצה על הצוואר. הנאשמת לקחה מגש מתכת שהיה מונח על השולחן, והכתה במגש בראשה של אחותה מספר פעמים. הנאשמת אף איימה על אחותה במילים: "אני אגמור עליך, חכי מה אני אעשה לך".

הנאשמת לקחה בקבוק סבון נוזלי, הוסיפה אליו מים, והתיזה את תכולתו על פניה של אחותה, על עיניה ועל שיערה. עיניה של המתלוננת התנפחו והפכו לאדומות.

4. הנאשמת נעצרה ביום 6/3/21, והוגש נגשה כתב האישום הנ"ל, יחד עם בקשה לעצור אותה עד תום ההליכים. הנאשמת נשלחה לקבל חו"ד פסיכיאטרית, ומאז היא מצויה באשפוז פסיכיאטרי.

לגבי נאשמת הוגשו שתי חוות דעת פסיכיאטריות.

חוות הדעת הפסיכיאטריות

5. חוות הדעת הפסיכיאטרית מיום 1/4/21 ציינה כי מדובר בנאשמת בת 28, רווקה ללא כל עבר או רקע פסיכיאטרי קודם. מדבריה עלה כי סבלה מהפרעות קשב וריכוז ללא טיפול או תיעוד, אף ללא טיפול רווחה או המוסד לביטוח לאומי. הנאשמת דווחה כי היא מתגוררת לבדה עם אחותה, וכי אין כל קשר בינה לבין אביה, אף לא עם אמה (אשר ככל הנראה נפטרה). לגבי יחסיה עם אחותה המתלוננת מסרה הנאשמת כי מדובר בקשר מורכב. הנאשמת דווחה כי אפיזודה דיכאונית לא טופלה בעבר.

לגבי יום האירוע, דווחה כי היה לה ריב עם אחותה שהביא את האחות להזמין משטרה ולהגיע למיון.

תואר מצבה של הנאשמת בהסתכלות, וצוין כי הייתה בפעילות יתר ואי שקט. לא ניתן היה ליצור עמה קשר פרודוקטיבי ולפרקים התפרצה והייתה אלימה. קבלה טיפול תרופתי והתאזנה. לא הבינה במה מאשימים אותה ולא הפנימה, חרף קבלת הסברים חוזרים, את מהותה של העבירה הפלילית והצורך ביצירת קשר עם עו"ד. נמצאה כמי שכושר השיפוט והתובנה שלה פגומים, ובוחן המציאות לקוי. נקבע כי **בעת ביצוע העבירות לא הייתה יכולה להבחין בין טוב לרע ובין מותר לאסור עקב מצב מאני פסיכוטי פעיל ולא הייתה אחראית על מעשיה.**

נמצא כי **אינה מסוגלת לעמוד לדין**, אינה מכירה תפקידים מרכזיים בדיון, ולא מסוגלת ליצור קשר פרודוקטיבי עם עו"ד.

אובחנה עם מחלה נפשית מג'ורית, וכמי שזקוקה לטיפול פסיכיאטרי מעקב ושיקום.

צוין כי בהווה מצבה די מאוזן, ולכן **הומלץ שאת הטיפול הפסיכיאטרי לו היא זקוקה, תקבל הנאשמת במרפאה פסיכיאטרית רב מקצועית.**

6. ביום 11/4/21 הוריתי לפסיכיאטר המחוזי, לבקשת המאשימה, להבהיר את חוות הדעת בשאלת ההמלצה להסתפק בטיפול מרפאתי, ובשל אי ההמלצה לצו אשפוז.

7. בחוו"ד נוספת מיום 14/4/21 צוין כי עקב בקשת ההבהרה, נערכו בדיקות נוספות עם צוות רב מקצועי, בהשתתפות מנהלת המחלקה. צוין כי הנאשמת תזדקק בכל מסגרת בה תהיה למעקב פסיכיאטרי, התערבות סוציאלית ושיקום. נמצא כי הטיפול במחלקה הפסיכיאטרית במסגרת הצו להסתכלות, הביא לשיפור במצבה הנפשי של הנאשמת, וכי היא מסוגלת לקבל טיפול במסגרת של מרפאה פסיכיאטרית ציבורית רב מקצועית תחת צו לטיפול מרפאתי כפוי.

נמצא כי מצבה של הנאשמת באותו שלב הנו משופר דיו, ומאורגן, כדי לטעון שהיא מסוגלת להפנים עקרונות של דיון משפטי, והיא יכולה לקחת חלק פעיל וליצור קשר עם עו"ד.

באשר מצבה בעת ביצוע העבירות - חוות הדעת השנייה שבה וחזרה על הקביעה כי הנאשמת לא הייתה אחראית למעשיה.

לסיכום, נמצא כי הנאשמת בהווה כשירה לקחת חלק בהליך המשפטי, וכי היא זקוקה לליווי וטיפול במסגרת צו לטיפול מרפאתי פסיכיאטרי. הובהר כי אין אינדיקציות קליניות להמשך אשפוז פסיכיאטרי בבית החולים.

8. בדיון מיום 21/4/21 הסכימו הצדדים, כאמור ברישא של החלטה זו, ולאחר שאושר על ידי הנאשמת ובאת כוחה כי הנאשמת עשתה את המעשים המיוחסים לה, כי הנאשמת תזוכה, וכי ההליכים יופסקו.

9. ב"כ המאשימה ביקש להוציא לנאשמת צו אשפוז פסיכיאטרי, חרף היעדר ההמלצה לכך בחוות הדעת. התובע הצביע על נסיבותיו של כתב האישום, שהוביל להגשת כתב אישום בהליך מהיר תוך מעצר, וטען למסוכנות הנלמדת מהמעשים, שלא רק בשל המצב הנפשי של הנאשמת. נטען כי אם יינתן צו לפיקוח מרפאתי, לא ניתן יהיה לאכוף את הצו, וכיבודו יוותר עניין לשיקול דעתה של הנאשמת, אשר אך לפני זמן קצר הייתה בלתי כשירה מהותית בשל מחלת נפש.

10. ב"כ הנאשמת טענה כי יש לקבל את המלצת גורמי הטיפול הפסיכיאטריים בחוות הדעת, ולסיים ההליך בצו לטיפול מרפאתי. הובהר כי משנטען שרפואית אין צורך באשפוז, וכי מצבה של הנאשמת מאוזן, לא ניתן להורות על אשפוז. נטען כי הנאשמת תכבד את צו הטיפול המרפאתי, ותגיע לפיו למחלקה הקרובה למקום מגוריה, בבית החולים XXX

11. בהמשך למחלוקת בשאלת הצו לנאשמת, הוריתי לפסיכיאטר המחוזי להשלים את חוות הדעת במענה לשאלות במטרתן לברר את טיבו של הצו לפיקוח מרפאתי, ואת משמעותו הלכה למעשה, אם אכן יינתן. התבקשו תשובות לשאלות מי הם גורמי הטיפול, ואם קיים מנגנון לפיקוח על הצו המרפאתי, ולדיווח על

ציות הנאשמת לצו. תיק החקירה נלקח לעיוני בהסכמת הצדדים.

12. בהבהרה משלימה מטעם הפסיכיאטר המחוזי הודע כי נקבע לנאשמת תור ליום 19/5/21 בפני דר' XXX, במרפאה לבריאות הנפש בXXX, שהנה הגורם שיטפל בנאשמת במסגרת הצו לטיפול מרפאתי. עוד צויין, במענה לשאלת ההבהרה, כי קיים מנגנון אכיפה של צווים לפיקוח מרפאתי, לפיו בכל מקרה בו רופא משפחה, כל גורם טיפולי אחר, או בני משפחה, שמים לב לאי ציות של הנאשם לצו - רשאים אלה לפנות לפסיכיאטר המחוזי ולדווח על כך. הפסיכיאטר המחוזי יפעל במקרה כזה בשליחת צוות מאשפז, ובטיפול על פי שיקול דעת, לרבות אשפוז פסיכיאטרי במקרה הצורך.

13. לאחר שעיינתי בחוות הדעת ושמעתי את טענות הצדדים, ולאחר שעיינתי בכתב האישום ובתיק החקירה, מצאתי כי יש לקבל את המלצת הפסיכיאטר המחוזי לסיים הליך זה בצו לטיפול מרפאתי, וכי לא מתקיימת עילה למתן צו אשפוז פסיכיאטרי לנאשמת, בהיעדר המלצה לכך מגורמי רפואת הנפש.

14. סעיף 15(א) לחוק הטיפול בחולי נפש (להלן: "**החוק**") מעניק את שיקול הדעת לגבי מתן צו אשפוז, או צו לטיפול מרפאתי, לחולה נפש, שהליכים פליליים נגדו הופסקו - לבית המשפט. החוק קובע כי צו כאמור לא יינתן ללא הזמנת חו"ד פסיכיאטרית (ס"ק ג'), ואולם, כאמור, ההחלטה נתונה לבית המשפט, ואין הכרח כי תתקבל כלשונה המלצה שהובאה בחו"ד.

15. סעיף 15(א)(ד) לחוק מבהיר כי צו לטיפול מרפאתי, בניגוד לצו אשפוז, של נאשם בפלילים שההליכים נגדו הופסקו בשל מחלת נפש, יינתן תוך שבית המשפט יתחשב במסוכנות הנשקפת מהנאשם, וזו לשון הסעיף:

"בית המשפט לא יתן צו לטיפול מרפאתי אלא אם כן סבר שאין בכך כדי לסכן את שלום הציבור או את שלום הנאשם".

16. השאלה הנה, אם כן, שאלת מסוכנותה של הנאשמת לאחרים ולעצמה. אך לפני זמן לא רב, במספר מקרים שהאחרון בהם מיום מעצרה של הנאשמת 6/3/21, תקפה הנאשמת את אחותה, המבוגרת ממנה, והמתגוררת עמה בקראון XXX. המעשים מעידים על מסוכנות, ומאופיינים בחריגות. הנאשמת העירה את אחותה ותקפה אותה מיד אחרי שזו התעוררה משנתה, הנאשמת שפכה סבון על פני האחות, ובמקרה מוקדם יותר שמה בפיה של המתלוננת פלפל חריף בניגוד לרצונה. האחות הזעיקה משטרה ודאגה והרחקת אחותה התוקפת. האחות דווחה כי הנאשמת מתנהגת "התנהגות לא נורמלית", וציינה כי לא היו, מלבד אירועי כתב האישום, תקיפות קודמות.

17. חזקה היא, כי שאלת מסוכנותו של חולה נפש הנה שאלה מרכזית בעומדת מול גרמי רפואת הנפש בבואם לגבש המלצה לגבי הטיפול הנדרש עבורו. כאן, עמד כתב האישום בפני הפסיכיאטר המחוזי ועובדיו, שמצאו, כאמור, כי הנאשמת מצויה כעת במצב מאוזן תרופתית, עד כי כיום היא מסוגלת לעמוד

לדין ולשתף פעולה בהליך המשפטי. צוין במפורש על ידי גורמי המקצוע כי האשפוז הפסיכיאטרי במשך למעלה מחודש ימים, שהנו האשפוז הראשון בחייה של הנאשמת, נוצל לטיפול מיטבי בה, וכי בעקבות טיפול זה, פחתה מסוכנותה. הגורמים המקצועיים הבהירו בחוות דעתם, ובשורה של הבהרות שהתבקשו, כי לא נדרש בשלב זה אשפוז פסיכיאטרי. המאשימה, העומדת על מתן צו אשפוז, לא תומכת את בקשתה בחוו"ד נגדית, אף לא מבקשת לחקור את נציגי הפסיכיאטר המחוזי. הטיעון כולו מבוסס על חומר החקירה ועל כתב האישום בלבד, ונטען כי המסוכנות הנשקפת מחייבת אשפוז חרף העדר הצורך לכך לדעתם של גורמי הרפואה.

18. אשפוז פסיכיאטרי ייעשה רק בחוסר ברירה, ואין צורך לומר כי מדובר בפגיעה מהותית בחירותו של אדם. החלטה לתת צו אשפוז, ראוי שתינתן רק מקום בו לא ניתן לטפל בחולה הנפש, או להגן על הציבור מפניו באמצעים אחרים, שפגיעתם בו אינה כה משמעותית.

ראה את דברי בית המשפט העליון (כב' הנשיא בדימוס א. ברק) בעניין זה:

"אין לאשפוז חולה נפש אשפוז כפוי בבית חולים אם ניתן לטפל בו ולהגן על שלום הציבור באמצעות טיפול מרפאתי כפוי; ואין לכפות טיפול אם ניתן להשיגו ללא כפייה. תמיד יש לנקוט את האמצעי המגשים את המטרה הראויה, ושפגיעתו בחולה הנפש היא הקטנה ביותר. כך הוא הדין בדרך-כלל "

רע"פ 2060/97 וילנצ'יק נ' הפסיכיאטר המחוזי - תל-אביב (פסקה 11 מיום 11/3/98)

19. משנמצא על ידי גורמי הרפואה כי אין חובה באשפוז של הנאשמת, מצאתי לקבל את ההמלצה להטיל עליה צו לטיפול מרפאתי כפוי. לאשר לאפקטיביות של צו לטיפול מרפאתי, הובהר במענה לשאלה, כי מדובר בצו אשר ניתן לאכיפה, ואשר מעניק כלים לבני משפחה או לגורמי רפואה, לפעול מול הפסיכיאטר המחוזי, במקרה שהנאשמת לא תציית לצו. לא מצאתי עילה לחלוק על ההערכה המקצועית של גורמי בריאות הנפש, שחוות דעתם ניתנה לאחר הסתכלות ממושכת, ולאור טיפול, ואף לאחר שקילה חוזרת של הנתונים, בהוראת בית המשפט. שוכנעתי לאור האמור לעיל כי צו לטיפול מרפאתי פסיכיאטרי כפוי, בהתאם למומלץ לגבי הנאשמת, יענה נכונה על נתונה, ויהווה בשלב זה, בו היא מאוזנת ומטופלת נכונה, הגנה מספקת על שלום הציבור ועל שלום הנאשמת עצמה. ראוי לציין, כי מדובר בצעירה ללא עבר פסיכיאטרי עד כה, אף ללא כל עבר פלילי, אשר, מבלי להפחית מחומרתו של כתב האישום, יש לציין לגביו כי לא מדובר בחבלות קשות, או בסכנת חיים פיזית למתלוננת. אחותה של הנאשמת הגנה על עצמה בכך שפנתה למשטרה וכעת תוכל לשוב ולפנות לסיוע המשטרה, או גורמי רפואת הנפש, אם חלילה יהיה בכך צורך נוסף, או אם הנאשמת לא תקיים את הצו לטיפול מרפאתי כפוי. שוכנעתי, מההבהרה האחרונה של הפסיכיאטר המחוזי, כי קיים מנגנון לפיקוח על צו מרפאתי כפוי. אמנם המנגנון יופעל אם תתקבל הודעה על הפרת הצו מטעם גורם מקצועי או בני משפחה, ואולם במקרה של הנאשמת מדובר בטבעת פיקוח והגנה סבירים, שבודאי עונים על הדרישה ואין הם פסול עד כדי להורות על אשפוז.

20. אשר על כל האמור לעיל -

א. אני קובעת, בהסכמת הצדדים כי הנאשמת זכאית, בשל הגנת אי השפיות.

ב. אני מורה על הפסקת ההליכים בהתאם לסעיף 170(א) לחסד"פ.

ג. ניתן צו לטיפול מרפאתי, בהתאם להמלצת הפסיכיאטר המחוזי. תקופתו המקסימלית של הצו - שלוש שנים מהיום. הנאשמת מחויבת להתייצב כבר ביום 19/5/2021 לתור שנקבע לה במרפאת בריאות הנפש בXXX, ועליה לקיים את הוראותיהם של הרופאים וליטול את הטיפול התרופתי דרך קבע.

ד. אני מורה למאשימה להודיע למתלוננת על דרך סיומו של ההליך, ולהסביר לה כי זכותה לדווח אם הנאשמת לא תקיים את צו הטיפול המרפאתי.

ניתנה היום, ט"ז אייר תשפ"א, 28 אפריל 2021, במעמד הצדדים.